

Rapportering for Flux skoledialog Hartvig Nissen videregående skole høst 2019

Prosjektansvarlig:

Flux Dialog

Odins gate 32, 0260 Oslo

Tlf. 22 20 55 20/93613621

e-post: trineline@flux.no

Vedlagt er rapporteringen fra Flux Dialog knyttet til vårt arbeid med *Skoledialog*
Arbeidet er gjennomført i tidsrommet oktober/november 2019

Vedlagt er rapporten fra arbeidet. (vedlegg 1)

Evalueringer av elever (vedlegg 2)

Dialogiske ferdigheter (vedlegg 3)

Dialogiske retningslinjer (vedlegg 4)

Med vennlig hilsen

Trine-Line Biong

På vegne av ledelsen i Flux Dialog

Vedlegg 1: Rapportering av prosjektarbeidet

Flux Skoledialog

Innhold:

1. Økonomi
2. Bakgrunn
3. Formål og mål
4. Prosjektkonsept
5. Prosjektinnsats 2019
6. Erfaringer fra arbeidet i 2019
7. Involvert kompetanse
8. Litteratur om dialog som metode

1. Økonomi

Prosjektet er gjennomført med tilskudd fra Stiftelsen Flux og egeninnsats i form av frivillig innsats. Den frivillige innsatsen har vært særlig knyttet til deltakelse av utvikling av pilot og etterarbeid av pilot.

2. Bakgrunn

De nye læreplanmålene om livsmestring i skolen rommer en erkjennelse av at utdanning er mer enn reproduksjon av fagkunnskap, og at mer av mennesket kan og bør rommes i dannelsesprosessen. Flux Dialog mener at elever ikke bare skal utdannes, men også «inndannes» - dannelse er en prosess som går både innover og utover.

Mange forbinder skolen med et sted der de må prestere og få gode resultater, statistikker viser samtidig at den psykiske helsen til unge blir dårligere og mange dropper ut av videregående skole.

Dialog handler om få tak i det usagte, kulturen som sitter i veggene og avdekke antakelsene som legges til grunn. Både om seg selv og andre. Det handler om å få opp flest mulig perspektiver på en sak før det skal tas en beslutning og få folk til å forholde seg til hverandre på en likeverdig måte, når vi ønsker økt forståelse for hverandre og hverandres synspunkter. Dialog har alltid som mål å bygge tillitt og nærhet i en gruppe.

I læreplanen står det at «Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv» (Udir, kap. 2.5.1.). Videre skrives det at livsmestring bl.a. inkluderer fysisk og psykisk helse, verdivalg, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og akseptere andres, samt å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner.

Flux Skoledialog åpner for refleksjon om fortid, nåtid og fremtid – skaper et handlingsrom der kommunikasjon, samarbeid og respekt kan bidra til økt selvforvaltning.

Flux Skoledialog er utviklet over tid og i samarbeid med Per Arne Øiestad og Guro Gimle, lærere ved Nissen. Med utgangspunkt i erfaringene Flux Dialog har fra gjennomføring av dialog i praksis-kurs gjennom 12 år, fengselsdialogarbeid og ungdomsdialogarbeid ønsket vi å videreutvikle arbeidet vårt og skape en modell for skoledialog.

Piloten omfattet om lag 30 elever og to ansatte, samt tre fasilitatorer fra Flux Dialog.

Flux Dialog er en ideell forening som ble etablert i 2017. Formålet vårt er å utvikle og gjennomføre prosjekter med dialog som verktøy for samfunnsutvikling. Gjennom vårt arbeid vil vi fremme verdier som inkludering, likeverd, og respekt. I en stadig mer polarisert verden er dialogrelatert arbeid en viktig motvekt. Gjennom dialog avdekkes antakelser og vedtatte sannheter. Det skapes også møter som rommer annerledeshet, slik at vi i større grad kan se menneskene bak rollene. Dialog forener og utvider perspektiver, og setter fokus på helhet fremfor fragmentering. Der debatt er mer ekskluderende og kompetitiv, inviterer dialog til deltakelse forankret i kollektiv mening og øker graden av autenticitet og transparens. Inkluderende relasjonskompetanse blir stadig mer viktig.

Flux Dialog ønsker å utvide satsningen på unge, med fokus på forebyggende dialog- og holdningsrelatert arbeid, samt ha fokus på å rekruttere fasilitatorer blant unge av alle etnisiteter, legninger og kjønn.

Les mer om oss og våre prosjekter på www.fluxdialog.no.

3. Formål og mål

Bidra til å stimulere alle intelligensene til mennesket gjennom øvelser som vekker nysgjerrighet, fantasi, kaos og undring for å kunne utvikle seg i et trygt og stimulerende miljø. Vi jobber med å flytte oppmerksomheten fra ting og personer til forhold og relasjoner.

Målgruppen i prosjektet har vært elever i videregående skole.

Formålet er delt opp i følgende mål:

- fremme positiv sosial utvikling og ansvarlighet blant elever
- motvirke vold og diskriminering av alle typer
- utvikle en arena for dialog i norsk skole
- utvikle en modell for skoledialog med overføringsverdi til andre skoler

Formål og mål oppnås gjennom å:

- styrke elevenes forutsetninger og evne til kommunikasjon
- utvikle felles forståelse
- fremme inkludering, samhold og respekt
- bevisstgjøre og endre holdning

- utvikle kultur og interesse for dialog
- skape økt fokus på medvirkning, fremfor «fiksing»
- mindre psykisk stress og uro for elever – de får en mer medmenneskelig relasjon med hverandre
- legge til rette for mer innsikt i sitt eget «jeg»

4. Prosjektkonsept

Piloten ble gjennomført i faget «Teater i perspektiv» i 3. klasse på dramalinjen på Hartvig Nissen videregående skole over tre dager. 30 elever ble gjennom piloten stimulert til utforskning av dialogiske ferdigheter og refleksjon ved bruk av konseptet «to runder i ringen».

Konsept «To runder i ringen»

Vi deler opp en økt i to deler. Den første delen jobber vi med øvelser knyttet opp til ferdighetene i dialog. I denne delen kan det også være en gjestelærer med: skuespiller, forfatter, samfunnsdebattant, idrettsutøver og lignende.

Andre del fasiliteter vi dialog om temaer som naturlig kommer opp basert på de erfaringene første del har gitt gruppen.

To runder i ringen er inspirert av Arne Næss og «gandhistisk boksing» Flux hadde et nært forhold til Næss i mange år og mange gode samtaler. Næss peker på at vi alle har en viktig rolle å spille for å realisere en bærekraftig fremtid. Dette forstår vi først når vi blir kjent med hva vi selv står for og hva vårt unike bidrag til helheten og fellesskapet kan være. Deretter blir det viktig å trene oss til å stå opp og si fra når vi opplever at noe går på akkord med det vi står for. Vi er ikke opplært til dette, og mange velger den letteste veien og er redde for å stikke seg ut i mengden. Arne Næss sa at dette er noe vi må ta tak i, for hvis ikke folk tør å uttrykke sitt bidrag mot urett de selv opplever og i måten vi behandler hverandre, våre medskapninger og kloden på, vil heller ingen endringer skje.

Arne Næss var glad i det han kalte «gandhistisk boksing». Gandhi var tilhenger av «militant ikkevold», der konfrontasjonen kunne være nokså tøff men det ble gjort i en ikkevoldelig setting.

Vi må rett og slett trene oss på å snakke «sannhet» til hverandre. Vi vil da oppleve det som gledelig selv, men også andre blir takknemlige og vil selv finne inspirasjon til å stå opp å være modig. Hver og en av oss kan gjøre mye, men sammen blir vi sterkere. Derfor appellerer Næss både til oss som unike individer og som del av fellesskapet.

Dialogens gjennomføring bygger på prinsippet om at ingen deltaker er viktigere enn noen annen. Deltakerne sitter i sirkel. Alle i rommet må delta, minimum deltakelse er «sjekk inn»-runde og «sjekk ut»-runde, på begynnelsen og slutten av samlingen respektivt.

Dialogene inneholder også en debrief eller metadiolog knyttet opp mot ferdigheter, slik at læringen konkretiseres. Ferdigheter vi øver på i dialogen, er *å lytte, møte med respekt, utsette vurderinger og antakelser og uttrykke hva vi egentlig vil si*. Disse blir introdusert fra start og gjentatt hver gang det kommer opp noe som gjør at vi må tilbake og se om det som skjer i gruppen er i tråd med dialogens enkle, men ofte utfordrende spilleregler. Det gjør det mulig å få fram et utvidet perspektiv på en ufarlig og lite dømmende måte.

Les mer om vår dialog metode [her](#).

5. Prosjektinnsats 2019

Det er gjennomført tre dialogsamlinger på Nissen VGS. Første økt på tre timer, andre og tredje økt på en og en halv time. Arbeidet har omfattet i alt 30 elever. Vi er godt i gang med utviklingen av et kompetansehevende treningsprogram for lærere. Vi har også lagt et grunnlag for utviklingen av en kultur for dialog.

Innsatsen har bidratt til bedre kjennskap til hverandre og til utviklingen av «et rom» som også gjør det mulig å «lufte» andre og viktige synspunkter og følelser det er viktig å få satt ord på. Innsatsen har gitt et rom for refleksjon, for elever som ellers har en hektisk hverdag. En av de elevene forteller at *«jeg fikk mer kunnskap om hvordan jeg kan bli bedre forstått, likt og respektert»*. En annen forteller: *«at det var så fint å kjenne at det var så fritt og trygt i gruppen»*.

Flere av elevene ytret ønske om mer av dette og at flere skal delta, og sier at *«dette skulle vært obligatorisk fra første klasse»*.

En understreker betydningen dette har for henne: *«Det har lært meg å lytte bedre, og ikke snakke hele tiden. Særlig gjennom øvelsen vi gjorde skjønte jeg mer om dette»*.

En annen har følgende å si: *«Bra at vi kunne være med å bestemme samtaleemner»*.

Vi har erfart at deltakelse i dialog skjer på flere nivåer. Alle er med enten de uttrykker det med ord eller bare kroppsspråk. *«I dag var det fint å bare sitte og lytte»*.

Kontinuitet og ledelse av dialogen fremheves også som svært viktig.

Det som blir tatt for gitt, utforskes, brynes og spekuleres på i et trygt rom hvor likeverd er sentralt. Dialogen rommer en større åpenhet til å utforske og dele erfaringer og er lite opptatt av den tiltenkte rollen man har. Det er en måte å møte verden på – en måte som også engasjerer andre til å oppdage verden på nytt.

Det nytter. Tilbakemeldingene er gode og vi ønsker fortsetter med prosjektet også i 2020. Det er ønskelig å få gjennomført:

- Gjennomføring av skoledialog på alle klassetrinn på en skole som består av åtte økter, hvor en gjennomføring er tre timer
- Lage nettverk mellom de ulike klassene og arrangere en samling/workshop der deltagerne fra de forskjellige klassene deler erfaringer.
- Gjennomføring av dialog i praksis med lærere over to samlinger
- Oppsummering, justering og systematisering
- Metode og modellutvikling
- Dokumentering og rapportering

6. Erfaringer fra arbeidet i 2019

Erfaringene så langt at det er jobbet mye med å skape et fundament for dialog som metode, og samtidig være åpne for at dette må skreddersys etter hvem som ønsker seg dette og hvilke behov de har.

Vi er godt fornøyd med gjennomføringen av pilotprosjektet og tar med oss erfaringene videre i utviklingen av arbeidet med design av skoledialog.

Vi ønsker bedre tid med elevene, både til innlæring av ferdigheter og spilleregler samt variasjon av øvelser som gjør at vi kan dykke mer ned i hver av de ulike ferdighetene i dialog. Dette er prosessarbeid og trenger tid og gjentakelser.

Vi ønsker å få med lærere og ledelse inn og tilpasse oss elevenes skolehverdag.

Elevene sine tilbakemeldinger på evalueringsskjemaet gir inntrykk av at dette er ønsket inn i skolen og vi ønsker å jobbe videre med å få dette inn i faget «livsmestring» på en videregående skole våren 2020.

Vi er i en utviklingsfase og det er fortsatt av vesentlig betydning at prosjektinnsatsen er støttet med midler fra eksterne aktører.

7. Involvert kompetanse:

Trine-Line Biong er daglig leder av Flux Forlag og har drevet dialogkurs fra starten i 2009. Hun har til sammen jobbet 19 år med Stiftelsen Flux og Flux forlag. I dag er hun del av lederteamet i Flux Dialog og har jobbet praktisk med dialog siden oppstarten.

Sara Maria Helstad er kommunikolog med en bachelorgrad i drama og teaterkommunikasjon fra Oslo MET, med videreutdanning i Pedagogikk. Hun har drevet sin egen musikkteaterskole, vært freelance regissør på flere store teaterproduksjoner, og jobbet som lærer på alle nivåer i skolesystemet.

Maria Liholt er utdannet kateket fra Det teologiske menighetsfakultet. Jobber i Holmen kirke i Asker. 12 års erfaring med ungdomsarbeid og ledertrening av ungdom.

8. Litteratur om dialog som metode:

- Marjorie Parker og Lise Hannevig: *Dialog en praktisk veileder (2012)* Oslo, Flux Forlag
- David Bohm: *Om dialog – veien til åpen kommunikasjon (2010)* Oslo, Flux Forlag
- Helge Svare: *Den gode samtalen – kunsten å skape dialog (2006)* Oslo, Pax Forlag
- Margaret Wheatley: *Å møte hverandre – Enkle samtaler for en bedre verden (2009)* Oslo, Flux Forlag
- William Isaacs: *Dialogue and the Art of Thinking Together (1999)* New York, Currency
- Juanita Brown og David Isaacs: *The World Cafè (2005)* San Fransisco, Berrett-Koehler Publishers, Inc.
- Linda Ellinor og Glenna Gerard: *Dialogue – Rediscover the transforming power of conversation (1998)* New York, John Wiley & Sons, Inc.
- Red. Biong og Bu: *Dialog – artikler av David Bohm, Peter Garrett, Donald Factor og Henrik B. Tschudi.* Flux Forlag